

Carbamazepine กับการตรวจ HLA-B*1502 genotype

ข่าวประชาสัมพันธ์ที่ 3 เดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2557 โดย หน่วยคลังข้อมูลยา คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

ยีน HLA-B (human leukocyte antigen-B หรือ major histocompatibility complex, class I, B) เป็นยีนที่พบในคน เกี่ยวข้องกับการสร้างโปรตีนที่มีบทบาทสำคัญในระบบภูมิคุ้มกัน พบการผันแปรของ HLA-B gene ได้หลากหลายแบบทำให้แต่ละคนมีระบบภูมิคุ้มกันทำหน้าที่ป้องกันสิ่งแปลกปลอมได้แตกต่างกัน สำหรับ HLA-B15 นั้นเป็น HLA-B serotype ที่มี B*15 gene-allele protein และเป็นที่ยอมรับกันแล้วว่าการเกิด Stevens-Johnson syndrome (SJS) และ toxic epidermal necrolysis (TEN) ที่เนื่องมาจากยา carbamazepine ที่พบในคนเอเชียโดยเฉพาะเชื้อสายจีนนั้นสัมพันธ์กับการมี HLA-B*1502 genotype SJS และ TEN เป็นอาการไม่พึงประสงค์ต่อผิวหนังแบบรุนแรง มักเริ่มต้นด้วยอาการคล้ายไข้หวัดใหญ่ แล้วตามมาด้วยการเกิดผื่นแดงหรือผื่นสีคล้ำที่ผิวหนัง และเกิดแผลเปื่อยและเจ็บที่บริเวณเยื่อเมือก

จากนั้นอาการทางผิวหนังจะรุนแรงขึ้นเรื่อยๆ จนเกิดผิวหนังเน่าและหลุดลอก

สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยาของไทยได้เฝ้าระวังและให้ความสำคัญเรื่องอาการเกิด SJS และ TEN จากการใช้ยา carbamazepine มากอย่างต่อเนื่องเช่นกัน แม้เคยมีรายงานว่าไม่พบ SJS-TEN ในผู้ที่ใช้ carbamazepine รายที่ตรวจไม่พบ HLA-B*1502 แต่ปัจจุบันมีรายงานว่าพบ SJS-TEN ได้เช่นกันในรายที่ตรวจไม่พบ HLA-B*1502

อย่างไรก็ตามจากการพบความสัมพันธ์ที่แน่ชัดของการเกิด SJS-TEN กับการใช้ carbamazepine ในผู้ที่พบ HLA-B*1502

ทำให้บางประเทศในเอเชีย เช่น สิงคโปร์ โดย Ministry of Health ร่วมกับ Health Sciences Authority

ได้ออกประกาศด้านมาตรฐานการรักษาเป็นขอแนะนำให้มี การตรวจหา HLA-B*1502 allele ก่อนเริ่มให้ยา carbamazepine

แก่ผู้ป่วยรายใหม่ที่มีเชื้อสายเป็นชาวเอเชีย โดยขอแนะนำนี้ขึ้นภายหลังจากการหารือกับผู้เชี่ยวชาญสาขาต่าง เช่น neurology,

psychiatry และ dermatology

รวมกับการทบทวนข้อมูลที่เกี่ยวข้องทั้งจากภายในประเทศและจากต่างประเทศสำหรับยาอื่นที่มีโครงสร้างคล้าย carbamazepine

และต้องระวังเรื่องอาการเกิด SJS-TEN เช่นกันหากใช้ในรายที่มี HLA-B*1502 genotype เช่น phenytoin, oxcarbamazepine เป็นต้น

อ้างอิงจาก: (1) HSA Safety Alert, 29 August 2013 at

http://www.hsa.gov.sg/publish/hsaportal/en/health_products_regulation/safety_information/product_safety_alerts/Safety_Alerts_2013/recommendations_for.html; (2) WHO Drug Information 2013;27(4):350; (3) Wang Q, Zhou J, Zhou L, Chen Z, Fang Chen S, et al. Association between HLA-B*1502 allele and carbamazepine-induced severe cutaneous adverse reactions people of southern China mainland. Seizure 2011;20:446-8.

Reference:

-

Link:

-